

اختلالات یادگیری (راهبرد، تشخیص، درمان)

تألیف و گردآوری

(بر اساس حروف الفبا)

فاطمه حیدریان نجف آبادی

فاطمه فاتح

ویراستار

مهلا عربیان

سرشناسه	حیدریان نجف‌آبادی، فاطمه، ۱۳۷۸-
عنوان و نام پدیدآور	اختلالات یادگیری (راهنما، تشخیص، درمان)/ تالیف و گردآوری فاطمه حیدریان نجف‌آبادی، فاطمه فاتح؛ ویراستار مهلا عربیان.
مشخصات نشر	تهران: انتشارات صالحیان، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	۱۶۳ ص.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۲۱۴-۸۸۲-۹
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
یادداشت	کتابنامه.
موضوع	یادگیری — اختلالات Learning disabilities شاگردان — روان‌شناسی Students -- Psychology کودکان ناتوان در یادگیری -- آموزش و پرورش Learning disabled children -- Education
شناسه افزوده	فاتح، فاطمه، ۱۳۷۸-
شناسه افزوده	عربیان، مهلا، ۱۳۷۵ - ویراستار
رده بندی کنگره	LC ۳۷۰.۴۰۴
رده بندی دیویی	۴۷۱/۹
شماره کتابشناسی ملی	۸۷۳۶۷۳۲
اطلاعات رکورد کتابشناسی	فیبا

اختلالات یادگیری (راهنما، تشخیص، درمان)

تالیف و گردآوری (بر اساس حروف الفبا): فاطمه حیدریان نجف‌آبادی، فاطمه فاتح

ویراستار: مهلا عربیان

ناشر: صالحیان

صفحه‌آرایی: صالحیان

طراح جلد: صالحیان

سال و نوبت چاپ: ۱۴۰۰ - اول

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

دفتر انتشارات: میدان انقلاب - خیابان ۱۲ فروردین - کوچه ژاندارمری - پلاک ۱۳۲ - طبقه دوم

تلفن: ۰۹۱۹۰۸۱۰۱۴۲ - ۶۶۹۷۹۳۰۰

سایت انتشارات: www.pubsalehiyan.com

رهاء: ۴۸۵۰۰ تومان

فهرست مطالب

مقدمه	۱۱
-------	----

فصل اول

ریاضی و حساب	۱۳
--------------	----

مقدمه	۱۵
-------	----

تشخیص	۱۵
-------	----

ملاک‌های تشخیص اختلال در ریاضیات در DSMIV	۲۰
---	----

۱۲ ملاک تشخیصی اختلال در حساب	۲۰
-------------------------------	----

نمونه دیگری از شاخص‌های تشخیصی	۲۱
--------------------------------	----

درمان	۲۲
-------	----

برای درمان اختلال یادگیری ریاضی چه باید کرد؟	۲۲
--	----

ضرورت اجرای آزمون هوشی قبل از درمان	۲۳
-------------------------------------	----

مهم‌ترین متغیرهای گوناگونی که بر توانایی‌های ریاضی تأثیر می‌گذارند	۲۳
--	----

درمان شناختی رفتاری	۲۳
---------------------	----

درمان نوروفیدبک	۲۴
-----------------	----

درمان ذهن شفقت ورز	۲۵
--------------------	----

درمان فراشناخت	۲۶
----------------	----

رویکرد درمانی پاسخ به مداخله	۲۸
------------------------------	----

۲۹	 پاسخ به مداخله چیست؟
۲۹	 مزیت‌های اساسی پاسخ به مداخله
۳۰	 الگوی چندلایه‌ای برای شناسایی
۳۱	 به‌طور کلی، اجزای کلیدی الگوی پاسخ به مداخله
۳۲	 بازی درمانی شناختی رفتاری
۳۴	 موسیقی درمانی
۳۶	 راهبردها
۳۶	 تمرین‌های پیشنهادی برای دانش‌آموزان دارای اختلال ریاضی
۳۹	 سایر بازی‌ها
۴۰	 نظام تحول روانی پیازه
۴۱	 تقویت نیمکره چپ
۴۸	 آموزش دسته‌های چندتایی
۴۹	 حل مسئله
۵۰	 به دلیل اختلال در تشخیص و درک بینایی مشکلات عمده بر روی دهد
۵۲	 نتیجه‌گیری

فصل دوم

۵۳	 خواندن
۵۵	 مقدمه
۵۵	 تشخیص
۵۶	 اختلال خواندن
۵۷	 تعریف اختلال خواندن بر مبنای ویرایش پنجم راهنمای تشخیصی و آماری اختلال‌های روانی
	ملاک‌های تشخیصی ناتوانی یادگیری ویژه در ویرایش پنجم راهنمای تشخیصی و آماری اختلال‌های روانی
۵۸	 روانی
۵۹	 ویژگی‌های کودکان با اختلال خواندن
۶۰	 انواع اختلال خواندن

۶۰	به طور کلی، مشکلات خواندن در کودکان با اختلال های یادگیری بر سه نوع است
۶۱	مشکلات اختصاصی خواندن
۶۱	مشکلات غیر اختصاصی خواندن
۶۲	تقسیم اختلال خواندن بر اساس زمان ظهور
۶۳	تشخیص افتراقی ضعیف خوان ها از نارساخوان ها
۶۳	علائم نارساخوانی
۶۴	دیدگاه شناختی در فرایند تشخیص افراد دارای اختلال نارساخوانی
۶۵	تشخیص نارساخوانی
۶۵	اختلالات و نقایص همراه
۶۶	مشکلات ویژه خواندن کودکان
۶۷	درمان
۶۷	محتوای جلسات آموزشی درمانی رویکرد آموزش توجه
۶۹	تدریس درمان بخش
۷۰	رویکرد شناسایی و برتری یافتن غلبه طرفی
۷۰	شیوه تشخیص برتری اندام های کودک
۷۰	فرآیند بازپروری و درمان دلاکاتو
۷۰	مرحله اول درمان دلاکاتو
۷۲	مرحله دوم درمان دلاکاتو
۷۳	مرحله سوم درمان دلاکاتو
۷۴	مرحله چهارم درمان دلاکاتو
۷۶	راهبردها
۷۷	انواع مشکلات خواندن و راهبردها
۸۰	توصیه هایی برای والدین
۸۳	فعالیت هایی برای تقویت خواندن
۸۳	آموزش مطالب درسی

نتیجه گیری ۸۴

فصل سوم

نوشتن، املا و دستخط ۸۵

مقدمه ۸۷

تعریف ۸۷

تشخیص ۸۸

برای تشخیص افراد با مشکل نوشتن چند مورد را باید بررسی کنیم ۸۸

فرآیند نوشتن ۹۱

اصول تدریس فرآیند نوشتن ۹۳

راهنماهای نوشتن ۹۳

کودکان با دشواری‌هایی در نوشتن و املانویسی ۹۵

کودکان با دشواری‌های اساسی در دست خط نویسی یا تحریر ۹۶

عوامل مهم نارسانویسی ۹۷

خطاهای متداول دستخط ۹۸

ارزیابی و تشخیص ۹۸

معیار تشخیص ۹۹

راهنماهای آموزش برای حل مشکلات نارسانویسی ۹۹

برای ترمیم و درمان نارسانویسی باید اقداماتی را انجام داد ۱۰۱

کودکان با مشکلات ویژه در املانویسی ۱۰۲

راهنماهای تدریس املا ۱۰۳

انواع مشکلات ۱۰۶

شیوه‌های پیشنهادی تدریس املا ۱۱۲

راهکارهایی جهت تقویت مشکلات دیکته نویسی ۱۱۴

راهنمای عملی جهت تقویت درس املا فارسی دانش آموزان ابتدایی ۱۱۴

درمان اختلال املا ۱۱۶

۱۱۶.....	دارودرمانی
۱۱۶.....	روان‌درمانی
۱۱۶.....	ابزارهای نوروساینس
۱۱۷.....	نارسایی در انشاء نویسی
۱۱۷.....	انواع انشاء
۱۱۸.....	انواع مشکلات انشاء و جمله نویسی
۱۱۹.....	راهبردهایی برای تدریس انشاء
۱۲۱.....	درمان
۱۲۲.....	نتیجه‌گیری

فصل چهارم

۱۲۵.....	رفتار اجتماعی و هیجانی
۱۲۷.....	مقدمه
۱۲۷.....	تعریف مهارت اجتماعی
۱۲۷.....	مهارت‌های اجتماعی
۱۲۸.....	مشکلات اجتماعی-هیجانی
۱۲۸.....	چهار جزء وجود دارد که تجربه شما از هیجان را شکل می‌دهد
۱۲۹.....	نتیجه درمان کارآمدی هیجانی چه خواهد بود؟
۱۲۹.....	قابلیت‌های اجتماعی
۱۳۰.....	تشخیص اختلال ارتباط اجتماعی
۱۳۱.....	شاخص‌های ناتوانی‌های اجتماعی
۱۳۴.....	آموزش مهارت‌های اجتماعی
۱۳۵.....	مشکلات هیجانی و علل و آثار آن
۱۳۶.....	خودپنداشت منفی
۱۳۷.....	ویژگی ترمیم‌پذیری
۱۳۸.....	تقویت عزت‌نفس

مقدمه

بسیارند کودکانی که ظاهری طبیعی دارند، رشد جسمی و قد و وزنشان حاکی از بهنجار بودن آنان است. هوششان کمابیش عادی است، به خوبی صحبت می کنند، مانند سایر کودکان بازی می کنند و مثل همسالان خود با سایرین ارتباط برقرار می کنند، در خانه نیز خودیاری های لازم را دارند و کارهایی را که والدین به آنان واگذار می کنند به خوبی انجام می دهند و از رفتار و اخلاق عادی برخوردارند. لیکن وقتی به مدرسه می روند و می خواهند خواندن و نوشتن و حساب یاد بگیرند دچار مشکلات جدی می شوند. بیش از یک قرن است که متخصصان علوم تربیتی و روانشناسی و گفتاردرمانی در پی تشخیص و درمان مشکلات این قبیل کودکان بوده اند. اختلال یادگیری اختلال در یک یا چند فرآیند روانی پایه به درک یا استفاده از زبان شفاهی یا کتبی مربوط می شود و می تواند به شکل عدم توانایی کامل در گوش کردن، فکر کردن، صحبت کردن، خواندن، نوشتن، حجمی کردن یا انجام محاسبه های ریاضی ظاهر شود. این اصطلاح شرایطی چون معلولیت های ادراکی، آسیب دیدگی های مغزی، نقص جزئی در کار مغز، ریس لکسی یا نارساخوانی و افزایش رشدی را در برمی گیرد. از سوی دیگر، اصطلاح یادشده آن عده را که اصولاً به واسطه معلولیت های دیداری، شنیداری یا حرکتی همچنین عقب ماندگی ذهنی یا محرومیت های محیطی، فرهنگی یا اقتصادی به مشکلات یادگیری دچار شده اند را شامل نمی شود. به بسیاری از این گونه دانش آموزان متأسفانه برچسب کودن، کم ذهن، عقب مانده و امثال آن زده می شود که هیچ کدام صحیح نیستند و با قاطعیت می توان گفت که اگر این مشکلات به موقع و به جا تشخیص داده شوند قابل درمان است؛ افرادی چون آلبرت انیشتین نابغه ریاضی، توماس ادیسون مخترع و مبتکر و نابغه آمریکایی - اگوست رودین مجسمه ساز بزرگ فرانسه، لئوناردو داوینچی و بتهوون

همگی دچار اختلالات یادگیری بودند. بسیاری از کودکانی که ظاهری طبیعی دارند، رشد جسمی و قد و وزنشان حاکی از بهنجار بودن آنان است. هوششان کمابیش عادی است، به خوبی صحبت می کنند، مانند سایر کودکان بازی می کنند و مثل همسالان خود با سایرین ارتباط برقرار می کنند، در خانه نیز خودیاری های لازم را دارند و کارهایی را که والدین به آنان واگذار می کنند به خوبی انجام می دهند و از رفتار و اخلاق عادی برخوردارند. لیکن وقتی به مدرسه می روند و می خواهند خواندن و نوشتن و حساب یاد بگیرند دچار مشکلات جدی می شوند. ناتوانی یادگیری در اندام ظاهری کودک آشکار نیست کودک مبتلا به این وضع می تواند دارای بدنی قدرتمند، چشمانی قوی، گوش های تیز و هوش بهنجار باشد، درعین حال، چنین کودکی در عملکرد ناتوان است. نارسایی او به همان اندازه واقعی است که ناتوانی پای فلج، اختلال در خواندن، بسیار متداول و درعین حال برای کودکانی دردآور است که این بیماری را دارند و نمی توانند دریابند که چرا خواندن برایشان دشوار است. درحالی که می دانند، به اندازه ی دوستانشان بهوش اند، بسیاری از کودکان اعتماد به نفس خود را از دست می دهند و این می تواند آن ها را به ناتوانی، تهاجم و حتی بزهکاری هدایت کند. هم چنین بسیاری از افراد مبتلا به بیماری اختلال در خواندن سعی می کنند که توانایی های بالای خود را در زمینه های دیگری مثل ورزش، علم، کار با رایانه، خرید و فروش و یا هنر نشان دهند. در واقع مشکلات ابتدایی آن ها با خواندن، باعث نشده است از دست دادن تمام آرزوها و اعتماد به نفسشان را از دست بدهند نه تنها دریافتن علل بیولوژیکی این بیماری، بلکه کمک به پیشگیری از آن نیز دشوار است. درک روش بهتر خواندن می تواند، ما را به راهی برای پشت سر گذاشتن و درمان این مشکل هدایت کند.